

Universiteit
Leiden
The Netherlands

Gifgolf in Alphen aan den Rijn

Hof, J. van 't

Citation

Hof, J. van '. (1991). Gifgolf in Alphen aan den Rijn. *Bestuurskundige Berichten*, 6(2), 13-15.
Retrieved from <http://hdl.handle.net/1887.1/item:3233483>

Version: Publisher's Version

License: [Creative Commons CC BY-NC-ND 4.0 license](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/)

Downloaded from: <http://hdl.handle.net/1887.1/item:3233483>

Note: To cite this publication please use the final published version (if applicable).

het niet (mijn tekst wilde ik saven, maar nu is het ineens weg...). Bryan Adams' Can't Stop meeschreeuwen, Dire Straits verafschuwen. Overleg met de vakgroep, samenwerken met SPIL, overleg met B.O.O.S., samenwerken met Rotterdammers, overleg met geldschietters, samenwerken met boekhandels. Delfterikken op bezoek, studenten laten meewerken op boekenverkoop. ALV's voorbereiden, notaris bezoeken. Crisisberaad (één keer), nieuw bestuur inwerken.

Kort en goed, een fantastisch jaar! BB

12

Bestuur '90-'91

Gifgolf in Alphen aan den Rijn

Jantien van't Hof

In 1959 is begonnen met het storten van afval in de Coupépolder in Alphen aan den Rijn. Eind jaren zeventig kwamen bij controles van het Ministerie van Volksgezondheid en Milieuhygiëne en onderzoeken van Provinciale Waterstaat overtredingen naar voren. Er zou te veel verbrandbaar vuil liggen, waarvoor geen vergunning was verstrekt en daarnaast waren er stinkende vloeistoffen gesignaleerd. Nadat Provinciale Waterstaat in 1981 de situatie als bevredigend had betiteld, kwamen in 1984 nieuwe berichten naar buiten over het ongeoorloofd storten van afval en een te ruimhartig toelatingsbeleid op de vuilstortplaats. In 1985 werd de vuilstortplaats daarom gesloten. Op het afval ligt nu een golfterrein.

Transporteur S. Kemp is wegens het illegaal storten van chemisch afval in de Coupépolder veroordeeld tot vier en een half jaar gevangenisstraf. Aangezien hij hoger beroep tegen dit vonnis heeft aangetekend, is deze zaak nog niet afgesloten. In mei dit jaar werd echter duidelijk, dat hij niet de enige zondebok is in de zaak van de Alphense stortplaats. NOS-Laat maakte bekend dat er in het openbaar bestuur ook vreemde dingen zijn gebeurd. Burgemeester Paats gaf een wat knullig interview waarin hij sprak van gemeentelijke "vuile handen" en "misleiding". Heeft NOS-Laat de beelden verknipt of is de burgemeester niet tactisch in het bespelen van de media? Er gaan in ieder geval geruchten, dat hij aan een mediatraining is begonnen.

De gifzaak roept veel vragen op. Ik zal er hier enkele aan de orde stellen. Omdat er nog een commissie (de commissie Engwirda) bezig is met een onderzoek naar de zaak en omdat het dossier van Kemp wegens het hoger beroep nog niet openbaar gemaakt is, zal het voorlopig bij het stellen van vragen moeten blijven. Maar deze vragen zijn niet zinloos! We kunnen van de stortplaats nu al veel leren. Wanneer de onderzoeksresultaten wel bekend zijn, zal er in de BB uitgebreider op in worden gegaan.

Je kunt je ten eerste afvragen of het mogelijk is om te controleren wat er op de vuilnisbelt gestort wordt en, meer achteraf, wat er gestort is. In Alphen aan den Rijn waren altijd mensen op de stort aanwezig, althans, tijdens openingsuren. In 1979 vonden Provinciale Waterstaat en het Ministerie van Volksgezondheid en Milieuhygiëne dat dit toezicht niet voldoende is. Daarna zijn er enige tijd controleurs op de plaats geweest, maar deze zijn weer afgeschaft toen de stortkosten te hoog werden en daarmee het gevaar ontstond, dat men buiten de stortplaats ging storten.

Uit een rapport, dat ik van de gemeente Alphen aan den Rijn overigens zonder pardon kreeg toegestuurd (blijkbaar heeft men niets te verbergen), blijkt, dat er ook buiten de openingsuren gestort werd. Enige tijd beschikten meerdere chauffeurs over sleutels van het hek van de stortplaats. Een getuige vertelde: "Ik heb er nooit op gelet of er in de afgelopen maanden 's morgens, voor zeven uur op de stort vaten zijn gedumpt. Als zulke vaten in een gat zijn gedumpt, ziet niemand ze meer." Uit de dossiers blijkt dat het controleren van het gestorte afval door het personeel op de belt een probleem is.

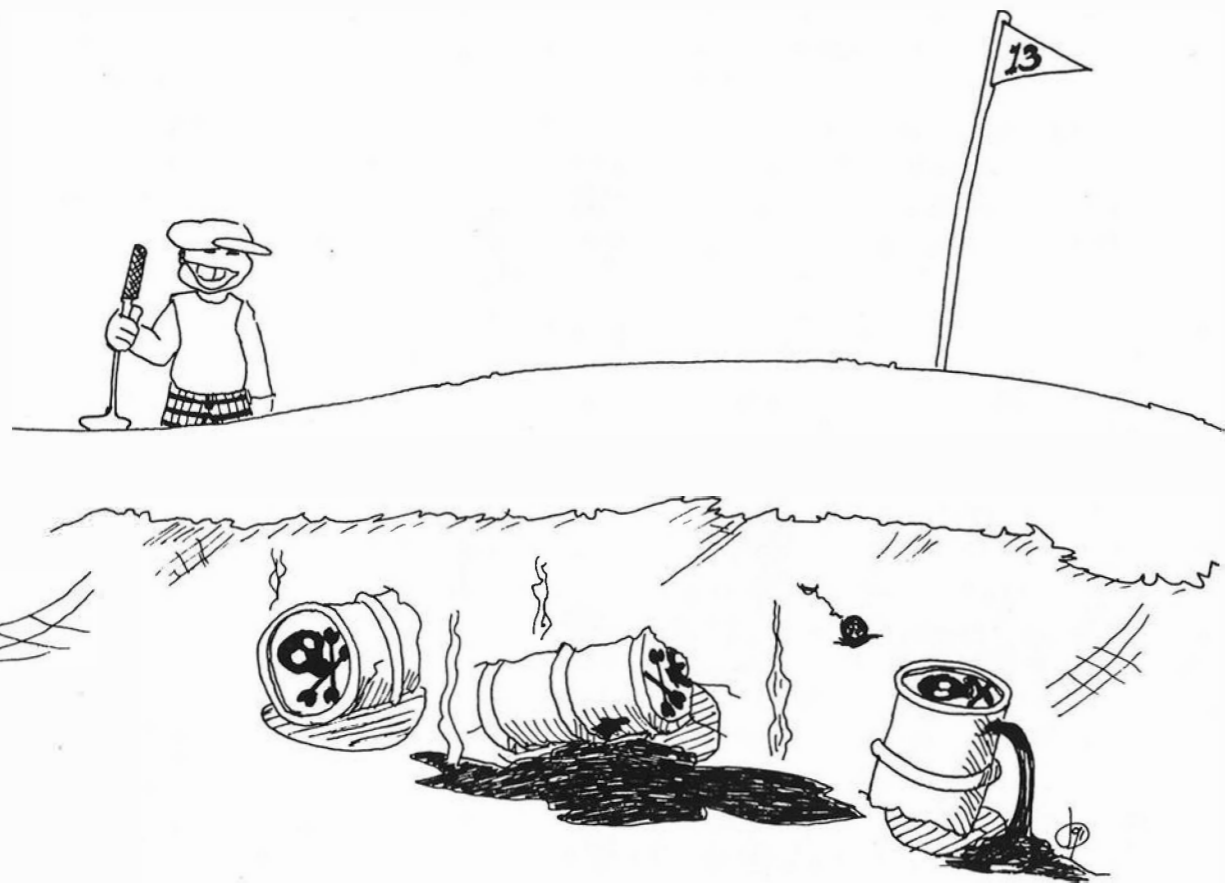
De stortplaats werd regelmatig gecontroleerd door deskundigen van de provincie en het ministerie. Tijdens deze controles zijn sinds

13

1979 regelmatig misstanden naar boven gekomen. Uit de gegevens blijkt, dat het de controleurs niet altijd in dank werd afgenomen, als zij iets aan de orde wilden stellen. Een ambtenaar van de Provinciale Waterstaat, dhr. Meyer, constateerde in augustus 1981 een veel te diepe ontgraving van de stortplaats. Dit zou een gevaar voor het grondwater kunnen opleveren. In het dossier Kemp (gedeelten hiervan zijn openbaar) verklaart hij, dat zowel gemeente als provincie niet gelukkig waren met zijn constatering. Het werd hem door de provincie min of meer onmogelijk gemaakt, deze overtredingen opnieuw aan de orde te stellen. Al met al blijkt controle een moeilijk punt.

De tweede vraag die bij de Coupépolder van belang is, is wat de volksvertegenwoordigers deden. Alphen aan den Rijn is een snel gegroeide gemeente. Het groeiperspectief hield de gemeenteraad erg bezig. Daardoor bleef er minder tijd over voor andere zaken. "We

waren in die dagen druk bezig met de stadsuitbreiding en de belt zou toch dicht gaan", verontschuldigt raadslid Van der Vlies zich in NRC-Handelsblad van 23 september 1991. Het is waar, in Alphen kan men genieten van een vestiging van Kreymborg en andere grote winkels. Maar moet je daar nu je prioriteiten leggen als gemeentebestuur? We moeten echter niet vergeten, dat het milieu in de tijd waar we over praten, nog niet zo'n hot item was. De geringe belangstelling van de gemeenteraadsleden is ook hieraan te wijten. Niettemin heeft dhr. Metaal, raadslid voor de PvdA, in 1980 al zeer kritische vragen gesteld aan B&W over de gang van zaken in de Coupépolder. Iemand van de milieudienst Rijnmond had hem gewaarschuwd over grote hoeveelheden chemisch afval, die op de belt zouden zijn gedumpt. Hij sprak het vermoeden uit, dat er steekpenningen werden gegeven aan de stortbaas, maar hij kon dit vermoeden niet met feiten staven. B&W en de

illustratie: Duncan Bremer

hele raad lieten hem vallen. Achteraf bleek dat hij gelijk had, inmiddels wel tien jaar verder.

Er speelt nog een vraag mee. Wat was er gebeurd, als er beter gecontroleerd was en er daardoor vaker afval van de stortplaats was geweigerd? Dan was het afval misschien op een andere, illegale plaats gestort, zonder dat iemand het ooit nog maar zou kunnen achterhalen. Dit had zo mogelijk grotere risico's met zich mee gebracht. Als coördinerend orgaan kampte met name de provincie met dit probleem. Achteraf kun je stellen, dat de verantwoordelijkheid voor het chemisch afval niet bij de provincie alleen had moeten liggen. Men had aan de orde moeten stellen, dat er te weinig mogelijkheden waren om het afval te kunnen verwerken. Dan had de samenleving er een andere oplossing voor moeten vinden.

De Coupépolder heeft bestuurlijk Nederland behoorlijk aan het schrikken gemaakt. Dat wij binnen ons openbaar bestuur met steekpenningen en werkelijke oplichterij te maken zou hebben, dat was een harde klap. Of en in hoeverre dit werkelijk het geval is, moet uit de rapporten blijken. Men kan zich nu alvast buigen over de vraag of met de huidige milieuwetgeving en de wetten die er op dit gebied nog aankomen, dezelfde gevaren blijven bestaan. Is controle op beleid wel mogelijk? Zijn er wanneer een bepaald gedrag wordt verboden, wel alternatieven voor dat gedrag? En tot slot moeten we er als burgers voor waken, dat de volksvertegenwoordigers de handhaving van de milieuwetten goed controleren. En een milieubewuste volksvertegenwoordiging kunnen we alleen krijgen als we op de juiste partijen stemmen. BB

